

หลักสูตรผู้ดูแลผู้สูงอายุ ๔๒๐ ชั่วโมง

๑. ชื่อหลักสูตร

(ภาษาไทย)	ผู้ดูแลผู้สูงอายุ	๔๒๐	ชั่วโมง
(ภาษาอังกฤษ)	Caregivers of Older Persons	420	hours

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีทักษะในการดูแลผู้สูงอายุ
๒. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีทักษะอาชีพในการปฏิบัติงานได้จริง
๓. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมนำความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติไปใช้ประกอบอาชีพดูแลผู้สูงอายุที่ต้องการการดูแล

๓. โครงสร้างหลักสูตร(ตามเอกสารแนบท้ายหลักสูตร)

๔. คำอธิบายหลักสูตร

ศึกษาความรู้ทั่วไปเรื่องการดูแลผู้สูงอายุ การส่งเสริมสุขภาพ โรคกลุ่มอาการและปัญหาที่พบบ่อยในผู้สูงอายุ การประเมินภาวะวิกฤต การช่วยชีวิต การปฐมพยาบาล การศึกษาสุขภาพองค์รวมและการดำเนินงานของสถานประกอบการให้เป็นไปอย่างถูกต้อง ตามหลักกฎหมายและจรรยาบรรณวิชาชีพ รวมทั้งมีทักษะในการพัฒนาและส่งเสริมให้ธุรกิจดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และฝึกภาคสนามในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพหรือสถานพยาบาลที่มีการดูแลผู้สูงอายุที่กรมสนับสนุนบริการสุขภาพเห็นชอบ

๕. เนื้อหาของหลักสูตร (ตามเอกสารแนบท้ายหลักสูตร)

๖. การจัดเวลาและตารางสอน

ให้เป็นไปตามหน่วยงานที่ขอรับรองหลักสูตรกำหนดและเป็นการจัดการเรียนการสอนต่อเนื่อง

๗. จำนวนชั่วโมงที่เรียนตลอดหลักสูตร ๔๒๐ ชั่วโมง

๘. คุณสมบัติผู้เรียน ต้องมีคุณสมบัติครบถ้วน ดังนี้

๑. เป็นผู้มีอายุไม่ต่ำกว่า ๑๘ ปี
๒. สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าการศึกษาภาคบังคับ
๓. เป็นผู้มีสุขภาพร่างกายและจิตใจไม่เป็นอุปสรรคต่อการอบรมและการปฏิบัติงาน

๙. คุณสมบัติวิทยากรผู้สอน (ตามเอกสารที่แนบท้ายหลักสูตร)

๑๐. เกณฑ์การประเมินผล

๑. จะต้องใช้เวลาเรียนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของเวลาเรียน
๒. เกณฑ์การตัดสินต้องผ่านการทดสอบภาคทฤษฎีด้วยคะแนนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐
๓. ฝึกปฏิบัติภาคสนาม โดยฝึกภาคปฏิบัติในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพหรือสถานพยาบาลที่มีการดูแลผู้สูงอายุที่กรมสนับสนุนบริการสุขภาพเห็นชอบ ด้วยคะแนนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐

๑๑. วิธีการประเมินผล

๑. การทดสอบภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ
๒. การทดสอบการปฏิบัติงานภาคสนาม

๑๒. เอกสารประกอบการเรียนการสอน

โครงสร้างหลักสูตรผู้ดูแลผู้สูงอายุ ๔๒๐ ชั่วโมง

หมวดวิชา	คำอธิบาย	จำนวน (ชั่วโมง)	ภาคทฤษฎี (ชั่วโมง)	ภาคปฏิบัติ (ชั่วโมง)	ผู้สอน
๑. ความรู้ทั่วไป ของผู้สูงอายุ	๑.๑ สถานการณ์ผู้สูงอายุ - การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร - สถานะสุขภาพของผู้สูงอายุ - สถานภาพทางเศรษฐกิจ - ความต้องการในการดูแล	๒๓	๔	๐	บุคลากรทางการแพทย์ และสาธารณสุข -นักประชากรศาสตร์
	๑.๒ การเปลี่ยนแปลงในผู้สูงอายุ - ร่างกาย - จิตใจ - สังคมเศรษฐกิจ		๔	๐	-แพทย์ -พยาบาลวิชาชีพ
	๑.๓ กายวิภาคศาสตร์และ สรีรวิทยาเบื้องต้น		๔	๒	-แพทย์ -พยาบาลวิชาชีพ
	๑.๔ สิทธิและสวัสดิการสำหรับ ผู้สูงอายุ - กฎหมายที่เกี่ยวข้อง - สิทธิและสวัสดิการสำหรับ ผู้สูงอายุ - การลดหย่อนค่าโดยสาร - เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ - เบี้ยยังชีพผู้พิการ		๔	๐	- นิติศาสตร์ -นักพัฒนาสังคม -นักสังคมสงเคราะห์ -เจ้าหน้าที่กรมกิจการ ผู้สูงอายุ
	๑.๕ เจตคติต่อผู้สูงอายุในทุกมิติ		๒	๐	-แพทย์ -พยาบาลวิชาชีพ -นักจิตวิทยา -นักสังคมสงเคราะห์
	๑.๖ การอยู่ร่วมกันและความเข้าใจ ซึ่งกันและกัน - การสื่อสารที่เหมาะสม - ทักษะการฟัง		๒	๑	-แพทย์ -พยาบาลวิชาชีพ- นักวิชาการสาธารณสุข (ด้านสาธารณสุข ศาสตร์)/ -นักจิตวิทยา/ -นักสังคมสงเคราะห์
		๒๓	๒๐	๓	
๒. การส่งเสริม สุขภาพผู้สูงอายุ	๒.๑ อาหารและโภชนาการสำหรับ ผู้สูงอายุ	๔๖	๖	๔	วิทยากรหลัก - แพทย์ -นักกำหนดอาหาร -นักโภชนบำบัด -นักโภชนากร -นักโภชนาการ

หมวดวิชา	คำอธิบาย	จำนวน (ชั่วโมง)	ภาคทฤษฎี (ชั่วโมง)	ภาคปฏิบัติ (ชั่วโมง)	ผู้สอน
					<u>วิทยากรเสริม</u> - พยาบาลวิชาชีพ - นักวิชาการสาธารณสุข (ด้านสาธารณสุขศาสตร์)
	๒.๒ การออกกำลังกายที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ		๓	๓	<u>วิทยากรหลัก</u> -แพทย์ -นักกายภาพบำบัด -วิทยาศาสตร์การกีฬา <u>วิทยากรเสริม</u> -พยาบาลวิชาชีพ -นักวิชาการสาธารณสุข (ด้านสาธารณสุขศาสตร์)
	๒.๓ การส่งเสริมสุขภาพจิตผู้สูงอายุ		๓	๓	<u>วิทยากรหลัก</u> -แพทย์ -นักจิตวิทยา -นักจิตวิทยาคลินิก - พยาบาลเฉพาะทางด้านสุขภาพจิตและจิตเวช - พยาบาลเฉพาะทางด้านผู้สูงอายุ <u>วิทยากรเสริม</u> -พยาบาลวิชาชีพ -นักวิชาการสาธารณสุข (ด้านสาธารณสุขศาสตร์)
	๒.๔ การจัดกิจกรรมนันทนาการและการชะลอความเสื่อม		๓	๕	-แพทย์ -พยาบาลวิชาชีพ -นักกายภาพบำบัด -นักกิจกรรมบำบัด -วิทยาศาสตร์การกีฬา -นักวิชาการสาธารณสุข (ด้านสาธารณสุขศาสตร์)
	๒.๕ การจัดสภาพแวดล้อม - การเปลี่ยนผ้าปูที่นอน ปลอกหมอน ผ้าห่ม และเสื้อผ้า - การทำความสะอาดสภาพแวดล้อม		๓	๓	- แพทย์ -พยาบาลวิชาชีพ -นักวิชาการสาธารณสุข (ด้านสาธารณสุขศาสตร์)
	๒.๖ การใช้ภูมิปัญญาไทยและการแพทย์ทางเลือก ในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ (การนวด การประคบ การอบ		๔	๖	<u>วิทยากรหลัก</u> -แพทย์แผนไทยบัณฑิต -แพทย์แผนไทยประยุกต์บัณฑิต <u>วิทยากรเสริม</u>

หมวดวิชา	คำอธิบาย	จำนวน (ชั่วโมง)	ภาคทฤษฎี (ชั่วโมง)	ภาคปฏิบัติ (ชั่วโมง)	ผู้สอน
	สมุนไพรร)				- พยาบาลวิชาชีพ - นักวิชาการสาธารณสุข (ด้านสาธารณสุขศาสตร์) - ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย - ผู้จบหลักสูตรผู้ช่วยแพทย์แผนไทย ๓๓๐/๓๓๒ ชั่วโมง หรือหลักสูตรวิชาชีพสาขาการแพทย์แผนไทยประเภทนวดไทย (๘๐๐/๑,๓๐๐ ชั่วโมง) จากสภาการแพทย์แผนไทย
		๔๖	๒๒	๒๔	
๓. การดูแลผู้สูงอายุ	๓.๑ การดูแลส่วนบุคคล - การทำความสะอาดช่องปาก - การดูแลมือเท้า - การทำความสะอาดผม เล็บ ตา หู และจมูก - การอาบน้ำ เช็ดตัว และการแต่งตัว	๗๘	๖	๑๐	-พยาบาลวิชาชีพ
	๓.๒ การคัดกรองเบื้องต้น (สมองเสื่อม/ภาวะซึมเศร้า/ADL/IADL/ST๕/๙Q/TGDS)		๒	๒	วิทยากรหลัก -แพทย์ -พยาบาลเฉพาะทางด้านสุขภาพจิตและจิตเวช - พยาบาลเฉพาะทางด้านผู้สูงอายุ - นักจิตวิทยา - นักจิตวิทยาคลินิก วิทยากรเสริม -พยาบาลวิชาชีพ
	๓.๓ การวัดสัญญาณชีพและการบันทึกอาการ		๓	๓	-แพทย์ -พยาบาลวิชาชีพ
	๓.๔ การฟื้นฟูสมรรถภาพและกิจกรรมทางกาย ภายภาพบำบัด		๓	๕	วิทยากรหลัก -แพทย์ -นักกายภาพบำบัด -นักกิจกรรมบำบัด -พยาบาลเฉพาะทาง

หมวดวิชา	คำอธิบาย	จำนวน (ชั่วโมง)	ภาคทฤษฎี (ชั่วโมง)	ภาคปฏิบัติ (ชั่วโมง)	ผู้สอน
					หลักสูตรสาขาด้านฟื้นฟู สภาพ <u>วิทยาการเสริม</u> -พยาบาลวิชาชีพ -นักวิชาการสาธารณสุข (ด้านสาธารณสุขศาสตร์)
	๓.๕ การเคลื่อนย้ายผู้สูงอายุและ การใช้อุปกรณ์ช่วยเดิน		๒	๔	-นักกายภาพบำบัด -แพทย์ -พยาบาลวิชาชีพ
	๓.๖ การใช้ยา (หลักการใช้ยาที่ ถูกต้อง ๗R และสมุนไพรรทางเลือก)		๓	๒	<u>วิทยาการหลัก</u> -เภสัชกร -แพทย์ <u>วิทยาการเสริม</u> -พยาบาลวิชาชีพ
	๓.๗ การป้องกันการติดเชื้อและ การแพร่กระจายเชื้อ		๓	๐	- แพทย์/ -พยาบาลวิชาชีพ -นักวิชาการสาธารณสุข (ด้านสาธารณสุขศาสตร์)
	๓.๘ การชะลอความเสื่อมถอย		๔	๐	แพทย์ -พยาบาลวิชาชีพ -นักกายภาพบำบัด -นักกิจกรรมบำบัด -นักวิชาการสาธารณสุข (ด้านสาธารณสุขศาสตร์)
	๓.๙ การดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะ พึ่งพิง - การดูแลระบบทางเดินอาหาร (การเตรียมอาหาร การให้อาหาร ทางสายยาง) - การดูแลทางเดินหายใจ (การให้ออกซิเจน การพ่นยา การเคาะปอด การดูดเสมหะ) - การดูแลระบบขับถ่าย (การดูแลสายสวนปัสสาวะ) - การดูแลป้องกันแผลกดทับ (จัดทำ เปลี่ยนท่านั่ง ท่านอน พลิกตะแคงตัว) การพลิกตะแคงตัว		๖	๑๐	-แพทย์ -พยาบาลวิชาชีพ
	๓.๑๐ การดูแลแบบ ประคับประคองและการดูแล		๖	๔	-แพทย์ -พยาบาลวิชาชีพ

หมวดวิชา	คำอธิบาย	จำนวน (ชั่วโมง)	ภาคทฤษฎี (ชั่วโมง)	ภาคปฏิบัติ (ชั่วโมง)	ผู้สอน
	ผู้สูงอายุระยะท้าย				
		๗๘	๓๘	๔๐	
๔. การประเมินภาวะวิกฤตการช่วยชีวิตการปฐมพยาบาล และการส่งต่อ	๔.๑ การดูแลอุบัติเหตุที่พบบ่อย (ฟกช้ำ แผลถลอก แผลไฟไหม้ มีดบาด สัตว์กัดต่อย)	๑๙	๖	๑๓	-แพทย์ -พยาบาลวิชาชีพ -นักฉุกเฉินการแพทย์ หรือนักปฏิบัติการแพทย์ฉุกเฉิน -เวชศาสตร์ฉุกเฉิน
	๔.๒ การประเมินภาวะวิกฤต				
	๔.๓ การช่วยชีวิตการใช้เครื่องกระตุ้นหัวใจอัตโนมัติ(AED)				
	๔.๔ การห้ามเลือด				
	๔.๕ การปฐมพยาบาลเมื่อกระดูกหักก่อนส่งต่อ				
	๔.๖ การส่งต่อและขอรับคำปรึกษาแหล่งให้ความช่วยเหลือ (แหล่งเบอร์ที่ควรรู้)				
		๑๙	๖	๑๓	
๕. โรคกลุ่มอาการและปัญหาที่พบบ่อยในผู้สูงอายุ	๕.๑ โรคเรื้อรังที่พบบ่อย (ข้อเข่าเสื่อม โรคเรื้อรังที่ไม่ติดต่อ)	๑๐	๑๐	๐	-แพทย์/ -พยาบาลวิชาชีพ
	๕.๒ กลุ่มอาการผู้สูงอายุ (ภาวะสมองเสื่อม โรคตา ชิมเศร้า นอนไม่หลับ)				
	๕.๓ ภาวะกลั้นปัสสาวะไม่อยู่ (Incontinence)				
	๕.๔ ภาวะเสี่ยงต่อการหกล้ม (Fall)				
		๑๐	๑๐	๐	
๖. แนวคิดเกี่ยวกับผู้ดูแล	๖.๑ การจัดการความเครียดของผู้ดูแล(การดูแลทดแทน/การป้องกันการกระทำรุนแรงในครอบครัว)	๑๑	๒	๐	-แพทย์ -พยาบาลวิชาชีพ -นักวิชาการสาธารณสุข (ด้านสาธารณสุขศาสตร์) -นักจิตวิทยาคลินิก -นักจิตวิทยา
	๖.๒ การดูแลตนเอง		๒	๐	
	๖.๓ บทบาทผู้ดูแล		๒	๐	
	๖.๔ จริยธรรมผู้ดูแล		๒	๐	
	๖.๕ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้ดูแล (แรงงาน), ผู้สูงอายุ และพระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๙		๓	๐	-นิติศาสตร์ -พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพรบ.สถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๙

หมวดวิชา	คำอธิบาย	จำนวน (ชั่วโมง)	ภาคทฤษฎี (ชั่วโมง)	ภาคปฏิบัติ (ชั่วโมง)	ผู้สอน
		๑๑	๑๑	๐	
๗. การฝึกทักษะอาชีพ ด้านภาษาและคอมพิวเตอร์	๗.๑ ทักษะทางภาษา (คำศัพท์เทคนิคเฉพาะ การสื่อสารเบื้องต้นเกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุ)	๑๓	๕	๔	-แพทย์ -พยาบาลวิชาชีพ
	๗.๒ ทักษะด้านการใช้ดิจิทัลพื้นฐาน (คอมพิวเตอร์ แอปพลิเคชัน) -ทักษะการสืบค้นข้อมูล		๒	๒	-วิศวกรรมคอมพิวเตอร์ -เทคโนโลยีสารสนเทศ -นักวิชาการคอมพิวเตอร์ -วิทยาศาสตร์คอมพิวเตอร์ -วิทยาการคอมพิวเตอร์ -ครูศาสตร์คอมพิวเตอร์ - หรือผู้ที่สำเร็จการศึกษาในสาขาที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ต่าง
		๑๓	๗	๖	
๘. การฝึกภาคปฏิบัติ	การฝึกภาคสนามในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพหรือสถานพยาบาลที่มีการดูแลผู้สูงอายุที่กรมสนับสนุนบริการสุขภาพเห็นชอบ	๒๒๐		๒๒๐	วิทยากรหลัก -แพทย์ -พยาบาลวิชาชีพ -นักวิชาการสาธารณสุข (ด้านสาธารณสุขศาสตร์) วิทยากรเสริม -ผู้ผ่านการอบรมผู้ดูแลผู้สูงอายุ ๔๒๐ ชั่วโมง
		๒๒๐	๐	๒๒๐	
๙. การวัดผลและประเมินผลการอบรม	๙.๑ ทดสอบการประเมินภาคทฤษฎี				เป็นไปตามเกณฑ์การประเมินของสถาบันการศึกษา
	๙.๒ ทดสอบการประเมินภาคปฏิบัติ				
	๙.๓ ทดสอบและประเมินผลด้านทักษะการปฏิบัติ				
	๙.๔ ทดสอบและประเมินผลด้านคุณธรรม จริยธรรม				
	รวมทั้งสิ้น	๔๒๐	๑๑๔	๓๐๖	

หมายเหตุ วิทยากรหลัก สามารถหลักสอนได้ในวิชา ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

วิทยากรเสริม สอนได้เฉพาะภาคปฏิบัติ

ปรับปรุงเมื่อวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๖๖